

NOVÉ BUDIMÍRSKE ČASY

NEW BUDZIMER TIMES

Občasník

číslo 1/júl 2023

VILIAM KRAFČÍK

*„Váhy ma chytili
za srdce“*

**OBECNÝ ÚRAD
SA ŠTAHUJE**

*nová adresa
v kaštieli Florián*

DVOR U KRÁĽA

*nová reštaurácia pri
futbalovom ihrisku*

IMRICH BOBB

príbeh nášho rodáka

**KTO SEPARUJE,
TEN UŠETRÍ**

*nový systém poplatkov
za odpad*

Na úvod

Milé čitateľky, milí čitatelia,

prajeme vám, aby prichádzajúca letná sezóna bola pre vás zdrojom mnohých príležitostí k oddychu, príjemných stretnutí s rodinou a priateľmi a ak sa dá, tak aj nových cestovateľských zážitkov. Nové miesta nám vedia ponúknuť inšpiráciu a novú energiu a toto obdobie je ako stvorené pre túlavé topánky. Medzi tipmi na výlety po Slovensku sa čoraz častejšie objavuje aj náš krásny Budimír a hoci si myslíme, že o ňom už my, Budimírcania, všetko vieme, je toho stále dosť čo sa dá objavovať. Vďaka vzácnym zvedavým ľuďom sa nám z času na čas poodkrývajú zaujímavosti z minulosti a okrem historických objektov, na ktoré je naša obec bohatá sa tu rodili aj nevšedné ľudské príbehy.

Veľká pozornosť sa momentálne sústreďuje okolo kaštiľa Florián, o dôvodoch sa dočítate na nasledujúcich stranách. Konalo sa tiež množstvo zaujímavých akcií, koncertov, či stretnutí. Veríme, že tento trend bude pokračovať a že sa v lete vidíme... :)

(E. B.)

REDAKCIA

Sídlo vydavateľa: Obecný úrad Budimír, Hlavná 19, 044 43 Budimír

IČO vydavateľa: 00324001

Dátum vydania: 3. 7. 2023, 13. ročník

Registrácia: Ministerstvo kultúry SR EV 5202/15, ISSN 1339-9772

Redakčná rada: PaedDr. Jana Bavolárová (J. B.), Mgr. Petra Hladká (P. H.),
Ing. Zuzana Kšenzíghová (Z. K.), Mgr. Art. Eva Bodnárová (E.B.)

Príprava do tlače a grafika: Mgr. Art. Eva Bodnárová

Náklad: 450 výtlačkov

E-mail: budimirskeasy@gmail.com

Fotografia na obálke: fotomontáž aktuálnej a dobovej fotografie kaštiľa Florián (Eva Bodnárová)

Za vecnú správnosť príspevkov zodpovedajú autori. Uverejnené príspevky sa nemusia stotožňovať s názorom vydavateľa.

Z OBECNÉHO ÚRADU

MGR. VOJTECH STAŇO
starosta obce Budimír

Vážení občania,

začínajú nám prázdniny pre deti a tým aj dovolenkové obdobie pre rodičov. Na jednej strane radosť, na druhej starosť, ako vyplniť čas prázdnin. Občianske a cirkevné združenia v spolupráci s obcou pripravujú letné tábory pre deti. Zameranie týchto táborov je rôznorodé, a preto musím pochváliť organizátorov za túto službu pre rodičov. Verím, že túto možnosť rodičia využijú aj tento rok a deti sa zúčastnia týchto táborov.

Od začiatku roka sa konalo v obci veľa akcií, ktoré boli organizované za účelom stretnutia sa a poznávania ľudí medzi sebou. Verím, že

do konca roka ich bude ešte niekoľko a zúčastní sa na nich čo najviac ľudí z našej obce. Zvlášť by som vás rád pozval na Deň obce, ktorý sa bude konať 1. septembra, všetci ste srdečne vítaní.

Vlna horúčav a sucha v tomto roku zatiaľ nie je taká výrazná ako v tom minulom o takomto čase, napriek tomu vás chcem požiadať o šetrné zaobchádzanie s vodou, ktorá je vo svete už veľmi vzácnou komoditou.

K dovolenkám vám chcem zapriať veľa aktivít, ktoré vám pomôžu načerpať novú energiu a vyvetrať hlavu.

FINANCIE:

Informácie o obci stále začíname oboznámením o stave financií obce.

Záverečný účet obce za rok 2022:

- Zostatok v pokladni a účtoch **8.787,30 eur.**
- Prevod do rezervného fondu **7.961,16 eur**
- Celkový úver obce **168.216,55 eur**

INVESTÍCIE:

Obec v tomto roku bude zameraná na tieto stavby - rekonštrukcie:

- Kanalizácia a jej výstavba – **žiadosť podaná**
- Projektová dokumentácia pre výstavbu novej materskej školy vrátane stavebného povolenia je ukončená – **žiadosť podaná**
- Obec má pripravené projekty k opravám miestnych komunikácií, výstavbe nových miest-

ných komunikácií a verejného osvetlenia – **čaká sa na stavebné povolenie a výzvu.**

- Historické pamiatky v obci. Obec sa zapojila do výzvy INTERREG pre obnovu kúrie – **obec sa zapojila do výzvy**
- Výzva na ochranu ovzdušia – čistiace vozidlo – **žiadosť podaná už pred pol druhá rokom, odpoveď žiadna**
- Výzva na predkladanie žiadostí k nakladaniu s odpadom – mulčovací a kompostovací voz – **žiadosť podaná**
- Výzva KSK – oblasť kultúry – **žiadosť podaná**
- Výzva na dotáciu migračná kríza – **žiadosť podaná**

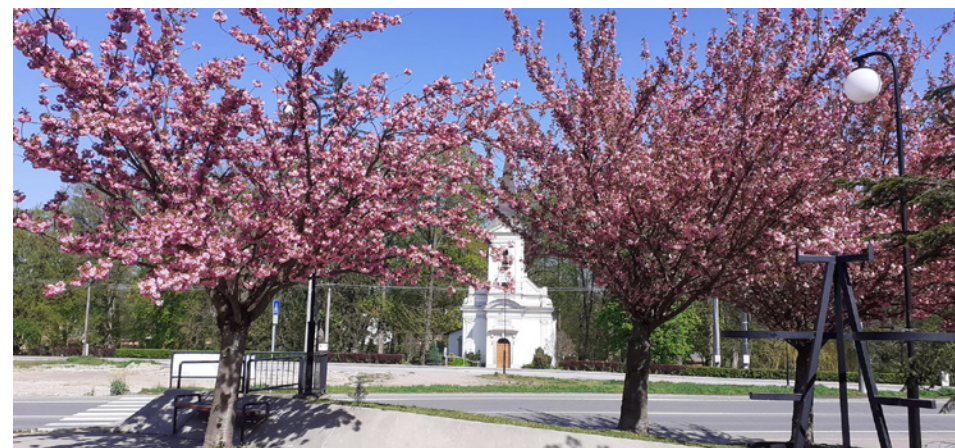
VEREJNÝ PORIADOK:

V roku 2021 bolo prijaté Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 61 o podmienkach chovu a držania psov na území obce Budimír. Postupne sa nám to dostáva do povedomia, ale ešte stále sa vyskytujú trecie plochy, kedy sa stretávam s oznámeniami o porušovaní VZN ako aj s oznámeniami podanými na obecný úrad na konkrétne osoby.

Konkrétne prípady: napádanie hydiny, útok na psa, útok na človeka, prenasledovanie zvery v lese. Každý z týchto má aj svoju reakciu a tragédiu. Úhyn hydiny, tržné rany, obmedzenia bežného života – práceneschopnosť a v konečnom dôsledku trestnoprávna zodpovednosť. Určite za týmto nehladáme konanie zvierat, ale nezodpovednosť, neúctu k zákonom a nariadeniam. Všetko je to spôsobené človekom – majiteľom psa.

VAŠE POŽIADAVKY:

- Výstavba chodníka medzi školou a ihriskom
- Výstavba novej zastávky autobusov na Hlavnej ulici v smere na Prešov
- Dobudovanie - rozšírenie kamerového systému v obci
- Úprava oplotení cintorínov
- Chodník na starom cintoríne
- Úprava povrchu ciest a výstavba miestnych komunikácií
- Úprava plochy pred zmrzlinou v parku
- Doplnenie dopravných značiek a dopravných zrkadiel v obci
- Obecný orientačný systém
- Rozšírenie parkovacích miest

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE:

Obec tento rok pri príležitosti Dňa Zeme vo svojom katastri vysadila ďalších 30 stromov. Stalo sa tak v spolupráci s kuriérskou spoločnosťou Slovak Parcel Service s.r. o., kedy sme za podpory generálneho riaditeľa Mgr. Jána Ľureka a riaditeľa Jána Spišáka zakúpili a vysadili ďalších pätnásť stromov Sakura. Za tieto stromy zaplatili 3 500 eur. Za túto podporu sa im chcem veľmi pekne poďakovať, ale chcem sa poďakovať aj za sponzorovanie našich hasičov 2 % z daní. Veľké ĎAKUJEM!

Ako každoročne, aj tento rok, veľký kus práce odvedli aj deti Základnej školy s materskou školou M. R. Štefánika v Budimíre, ktoré celkovo vyzbierali v našom katastri 24 m³ rôzneho odpadu. Zmluvný partner, H &

V INVESTMENT, s.r.o., Krosnianska 19, 040 22 Košice, jeho likvidáciu vykonal bezplatne a takto prispel do celej akcie. Na konci akcie bolo pre účastníkov zabezpečené občerstvenie v miestnom parku. Čerstvý guláš nám pripravili chlapi z občianskeho združenia BŠK Viničná (Starí páni), kde pod taktovkou Ing. Stanislava Pustu uvarili veľmi chutný guláš. V sobotu sa akcie mohli zúčastniť aj občania obce, ale z množstva zapojených som bol trochu sklamaný. Nemal som dojem, že nám všetkým záleží na životnom prostredí. Pokiaľ by bolo prišlo toľko ľudí, koľko ich komentovalo na FB stránke, bol by sa urobil väčší kus práce. Napriek tomu ďakujem všetkým, ktorí si našli čas a prišli.

ZO ŽIVOTA DHZ

Milí Budimírčania, tak ako každý rok, opäť vás informujeme o činnosti DHZ Budimír, ako sú súťaže, akcie či výjazdy. Tento rok vás v prvom rade informujeme o zmene štatutára DHZ Budimír.

Po štyroch rokoch úspešného zastávania funkcie predsedu DHZ Budimír odstúpil v mesiaci január 2023 zo svojho postu Ing. Matúš Beluš, MBA. Je nám nesmierne ľúto, že mu rodinné a súkromné záležitosti nedovoľovali zastávať aj naďalej tento post.

Počas funkčného obdobia od roku 2019 do roku 2023 sa ako predseda DHZ Budimír zaslúžil o zdokonalenie výjazdového tímu DHZ/DHZO Budimír, prvotriedne nočné súťaže, nezabudnuteľné plesy či iné akcie, ktoré boli prínosom pre obec Budimír, ako aj pre samotných občanov obce Budimír. V čase jeho

predsedovania prišiel do našej obce Mikuláš, ktorý sa viac-menej stal našou súčasťou. Nápad, ktoré mali jednotliví členovia DHZ Budimír ani raz neodmietol, vypočul si ich a po samotnom schválení ich aj pomohol naplniť.

Pán Matúš Beluš nastúpil na svoj post predsedu v mesiaci február 2019, ktorý ho hneď aj preveril, keďže to bolo ťažké obdobie obzvlášť pre nás, členov DHZ Budimír a to v čase pandémie COVID 19. V danom čase ešte nikto nevedel, ako pristupovať k danej pandémie. Samozrejme zvládol situáciu zo svojho postu predsedu dokonale. Prispôbil sa novým výzvam a prekážkam, ktoré následne vedel presadiť pri usmernení členov DHZ Budimír, aby ich činnosť bola dokonale zvládnutá. Bol nápomocný obci Budimír ako aj samotnému starostovi obce Mgr. Vojtecho-

vi Staňovi, ktorý vedel, že sa aj v ťažkých časoch môže na neho spoľahnúť, rovnako aj na samotných členov DHZ.

DHZ Budimír v čase odstúpenia predsedu Matúša Beluša zastupoval Jaroslav Lukáč a to až do najbližšej členskej schôdze, kde mohol byť zvolený nový predseda DHZ Budimír. Dňa 25.2.2023 bola zvolaná výročná členská schôdza, kde bola vykonaná tajná voľba nového predsedu DHZ Budimír. Členovia DHZ Budimír si za svojho predsedu zvolili Patrika Staňa. Taktiež bol doplnený funkčný výbor DHZ Budimír a privítali sme medzi sebou aj nového člena, Jakuba Dobranského.

Rád by som sa k vám prihovoril, milí občania obce Budimír, ako nový predseda DHZ Budimír. Mojm záujmom je zvýšiť úroveň, vybavenosť a rozvíjanie činnosti DHZ/DHZO Budimír. Veľmi pekne ďakujem bývalým predsedom, pod ktorými som mal česť pôso-

Patrik Staňo, nový predseda DHZ Budimír

biť od roku 2011 a to Ing. Matúšovi Belušovi, MBA, Martinovi Dancakovi a Jozefovi Palečkovi, ktorí spolu vytvorili zázemie, na ktorom môžeme stavať a rozvíjať našu činnosť. Samozrejme ďakujem členom DHZ/DHZO Budimír za ich dôveru.

*Patrik Staňo
predseda DHZ Budimír*

OBECNÝ ÚRAD SA SŤAHUJE

Okolie parku v našej obci ožíva. Do kaštiela Florián, ktorý sa nachádza v jeho tesnej blízkosti, sa totiž v krátkom čase presťahuje sídlo obecného úradu.

Na kaštieli, ktorého história siaha do 15. storočia, bolo práce ako na kostole. Postupnou rekonštrukciou prešiel jeho interiér aj exteriér.

„Je to pre mňa taký celokariérny cieľ, o ktorý sa dlhodobo usilujem. Sme vo fáze, kedy už práce v kaštieli finalizujeme – najprv sme museli odkryť celú strechu a vymenili sme poškodený krov aj strešnú krytinu, museli sme zjednotiť všetky omietky. Teraz už máme ponatierané zárubne aj pôvodné historické dvere, takmer vybrúsené parkety, vymalované steny. Máme tam vybudované kúrenie, elektrinu aj vodu. Naším cieľom je, aby bol kaštieľ otvorený na Deň obce, teda od 1. septembra,“ vysvetľuje starosta obce Vojtech Staňo.

Jeden z najstarších

Budimírsky kaštieľ, alebo kaštieľ Florián, ako ho mnohí nazývajú, je jedným z najstarších na Slovensku. Ešte v 15. storočí to bola gotická pevnosť. Toto neskorogotické panské sídlo bolo v roku 1561 prestavané a upravené na kaštieľ. Ďalšími rekonštrukciami v 18. storočí ho znova prestavali a upravili v rokokovo-klasicistickom slohu. V 80-tych rokoch 20. storočia bola v kaštieli zriadená knižnica a ďalšie rekonštrukcie prebehli v rokoch 2016-2017. Úplne posledná rekonštrukcia, ktorá

v kaštieli vrcholí týchto dňoch, ho na-
cia do pôvodnej historickej podoby.

„V kaštieli prebehol historicko-architektonický výskum a na jeho základe sme sa spolu s pamiatkarmi snažili dať budovu do pôvodnej podoby. Keďže v minulosti tam prebehla neodborná prestavba a boli tam vybudované sociálne zariadenia a sadrokartónové priečky, ktoré tam nemali byť, museli sme ich zbúrať. Takisto sme znovuoťvorili pôvodné dverné otvory, ktoré boli medziasom zamurované, z balkóna sme museli odstrániť celú dlažbu,“ vymenúva starosta Budimíra.

Reprezentatívny a dostupnejší

Priestory doterajšieho obecného úradu boli pre niektorých obyvateľov zle dostupné práve kvôli schodisku. To sa síce nachádza aj v čoskoro zrekonštruovanom kaštieli, no klienti obecného úradu sa mu vyhnú.

„Obecný úrad by mal kvôli lepšej dostupnosti sídliť na dolnom poschodí. Občania tu nájdú podateľňu, kanceláriu, miestnosť pre starostu, ďalšiu miestnosť, ktorá bude slúžiť ako sídlo Budimírskych služieb a tiež archív. Vo vstupnej chodbe pripravujeme galériu starostov a budú tu tiež inštalované pôvodné sochy sv. Donata a sv. Vendelína. Na poschodí, v priestoroch, kde bola v

minulosti knižnica, je šesť miestností, kuchynka, toalety a balkón. Vznikne tu napríklad aj seminárna miestnosť,“ objasňuje hlava obce s tým, že parkovanie áut bude možné pri sýpke.

Smelé plány do budúcnosti

Práce na rekonštrukcii nového obecného úradu ešte neskončili, no kompetentní už teraz uvažujú, ako by bolo možné vylepšiť vzhľad námestia pred budovou. Slúžiť by na to mohli financie Európskej únie.

„V tomto období realizujeme prípravu pre cezhraničnú výzvu Interreg, vďaka ktorej by mohlo byť zrevitalizované námestie pred kaštieľom a tiež kúria. Mohlo by to tam vyzeráť ako na dobových fotografiách. Vďaka projektu by boli vyriešené aj vodozádržné opatrenia – voda zo sýpky, kaštiela aj kúrie by bola odvedená do spoločných nádob a využívali by sme ju napríklad na zavlažovanie,“ vysvetľuje starosta.

Aj v prípade, že by v budúcnosti došlo k obnoveniu námestia pri Zámockom parku,

tradičnej burzy starožitností by sa to nijako nedotklo.

„Až vtedy by to vyzeralo naozaj pekne, dostalo by to taký pekný šat. Dominantou by bola fontána v strede námestia a naokolo by boli predajné stánky,“ usmieva sa hlava obce.

Čo bude so starou budovou?

Sťahovanie obecného úradu by malo prebehnúť v auguste. Po priestoroch úradu ostane nevyužitý priestor, ktorý plánuje vedenie obce prenajať. Jedno je isté - spoločenská sála ostane aj po presťahovaní obecného úradu zachovaná. Čo bude s ostatnými priestormi, zatiaľ nevedno.

„Zatiaľ nie je nič isté, no priestory obecného úradu by mohli byť využité napríklad pre potreby niektorej cateringovej spoločnosti, ktorá by poskytovala služby aj pri organizovaní spoločenských udalostí v sále kultúrneho domu,“ uzatvára starosta Vojtech Staňo.

P.H.

Súčasná zrenovovaná podoba interiérov kaštiela Florián

Historická dlažba na prízemí

KAŠTIEĽ FLORIÁN

Z bohatej budimírskej histórie si tentokrát predstavíme starý kaštieľ na „Paradnóm dvore“, niekdajšie panské sídlo významných šľachtických rodov. Dovedie nás k nemu romantická cesta parkom alebo ulica s príznačným názvom Zámocká, kde dominuje otvorenému priestranstvu a ponúka priam pohľadnicový pohľad.

Hoci najstaršiu známu písomnú zmienku o ňom máme zachovanú v listine z roku 1513, archeologický výskum svedčí o existencii stredovekého opevneného sídla, ktoré na tomto mieste mohlo byť postavené už v 13. storočí, čiže v období gotiky. Je každopádne fascinujúce, že kamenný kaštieľ, ktorý síce prešiel mnohými úpravami, tu stál už pred vyše päťsto rokmi. V priebehu 16. storočia zohral významnú úlohu ako sídlo viacerých významných šľachtických rodov a bol predmetom ich častých majetkových sporov.

VÝSTAVBA – PRELOM 15. A 16. STOROČIA

Kaštieľ bol pravdepodobne postavený najskôr z iniciatívy Jána z Černeku (alias Tárca) zo Šarišských Sokoloviec (Tótselymes), ktorý bol za veľké zásluhy odmenený kráľom Vladislavom II. Jagelovským majetkami v Šarišskej župe. Koncom 15. storočia zastával funkciu župana Zemplínskej župy a v roku 1505 bol

povýšený do grófskeho stavu.

Po jeho smrti dáva kaštieľ do zálohu (prenájmu) jeho vdova Sára biskupovi z Pátkostolia (Pécs) Jurajovi Szatmárymu. K tejto skutočnosti existuje doklad – už spomínaná prvá písomná zmienka z roku 1513.

ČASTÉ ZMENY VO VLASTNÍCTVE

Boje o uhorský trón po bitke pri Moháči medzi Jánom Zápoľským a Ferdinandom Habsburským, mali vplyv aj na vlastníctvo kaštiela v Budimíre, keď podľa zásluh pripadol raz jednej, raz druhej strane ich podporovateľov. Po definitívnom upevnení moci Habsburgovcov v Uhorsku pripadol kaštieľ v roku 1542 Jurajovi Serédymu, hlavnému županovi Šarišskej župy od roku 1550.

V listine z roku 1558 sa spomína „dom a šľachtická kúria v Budimíre bola postavená na spôsob opevnenia.“

To dosvedčuje, že išlo o významnejšiu stavbu, „postavenú na spôsob fortifikácie.“

Kaštieľ bol ideálne situovaný v závere vyvý-

šenej terasovitej plošiny nad nevelkým rybníkom, ktorý spolu s potokmi, ako hranicami zo severu a juhu, tvorili jeho prirodzenú ochranu. Kaštieľ tak slúžil i ako bezpečné miesto šľachticov v čase nepokojov, keď postupne okolité hrady ako Kysak, Obišovce, Bodon už boli neobývané a sčasti v ruinách.

VZHĽAD

Dvojpodlažná budova kaštiela má lomenú manzardovú strechu, ukončenú renesančnou vežičkou, v ktorej sa kedysi nachádzal zvon slúžiaci na odbíjanie hodín. Po viacerých prestavbách nadobudol kaštieľ rokokovo-klasicistickú podobu a pôvod súčasného vzhľadu fasády sa datuje do obdobia rokov 1760 - 1770. Čelná fasáda je symetrická, člení ju vysoký rad pilastrov zakončených korintskými hlavicami. Stredný rizalit je zakončený trojuholníkovým tympanónom s osadenými hodinami. Čelnej fasáde dominuje socha sv. Floriána, patróna hasičov.

ÚPADOK

Kaštieľ začal postupne chátrať, čo bolo spôsobené neprítomnosťou šľachticov (vlastní-

kov) v Budimíre, nakoľko ich majetky boli rozsiahle. To, že kaštieľ postupne pustol, potvrdzujú i viaceré zmienky v súpisoch. Napríklad v súpise z roku 1673 sa uvádza:

„V obci je kúria v dezolátnom stave, popri kúrii sú dve jazerá, ktoré boli predtým rybníky. Tiež i záhrada je zanedbaná, v obci sa nachádza i hostinec. Ide o majetok po nebohom Dominikovi Osztrogovi.“

„FIŠEROVEC“

Panský dvor začal zase rozkvitať až vďaka novému majiteľovi, barónovi zo Slovenskej Slatiny, Fischerovi, ktorý bol za oddanú vernosť kráľovi odmenený a v roku 1685 získal Bačkov a Sečovce ležiace v Zemplínskej župe. V roku 1696 odkúpil krmu v Budimíre, ktorá bola postavená na želiarskom pozemku. V roku 1699 získal od kráľa donáciu aj na Budimír a tiež i fundáciu kráľovskej uhorskej dvorskej komory na výstavbu (prestavbu) kaštiela. Prestavba mohla byť dokončená už v prvom desaťročí 18. storočia. Ľudové pomenovanie „Fišerovec“ pre lokalitu, ktorá susedila s panským dvorom, bolo odvodené práve od mena miestnych zemepánov Fischerovcov.

Hlavné priečelie kaštiela zo začiatku 20. storočia s klasicistickými kulisovými prístavbami po stranách / HistoricKE

PRVÝ ZACHOVANÝ PODROBNÝ OPIS KAŠTIEĽA

V prvej polovici 18. storočia prešli majetky Budimíra na Balassovcov. Zo súpisov z tohto obdobia sa dozvedáme viac podrobností aj o celom komplexe. Vedľa kaštieľa stála „nová“ stavba, ktorá bola obývaná správcom (panstva), s celým príslušenstvom, jej hodnota bola 1000 fl vyššia ako hodnota kaštieľa – 800 fl. Ďalej na „panskom – parádnim dvore“ (ako sa ustálil miestny názov), kde stál kaštieľ, stáli drevené stajne, v tom čase veľmi pusté, a tak neboli ohodnotené. Za nimi sa nachádzal ovocný sad.

Pivovar sa nachádzal vedľa. Neďaleko jestvoval ešte druhý starý pustý pivovar, ktorý bol obývaný debnárom a pec na pálenie tehál. Na humne stáli dve pusté stajne, stará vozovňa (stavba pre vozy) a druhá vozovňa, pristaná, ešte nebola v čase vyhotovenia súpisu celkom hotová.

SOCHA SV. FLORIÁNA

Budimír sa ešte v 60. rokoch 18. storočia ocitá v držbe Štefana Klobusiczkého. Práve v tomto období, možno z iniciatívy nového zemepána, vznikla baroková socha sv. Floriána, patróna hasičov, ktorá je dodnes zachovaná a stojí na podstavci v centre hlavnej fasády

Juhozápadný pohľad na kaštieľ z roku 1974 / Jurík, Archív PÚSR

kaštieľa. Bola vyhotovená niekedy v priebehu rokov 1760 – 1770. Pravdepodobne je jej autorom J. A. Kraus alebo jeho dielňa. V obci stáli ešte dve podobné sochy z tohto obdobia – socha sv. Vendelína a sv. Donata.

socha sv. Floriána

UJHÁZYOVCI

Významné miesto v dejinách starého kaštieľa má nepochybne šľachtická rodina Ujházy. Keď Budimírske majetky od rodiny Klobušických odkúpil Ján Dániel Ujházy na prelome rokov 1777 a 1778, začala sa nová éra v dejinách nielen kaštieľa, ale aj jeho okolia. Jeho manželka, Rozina Pulszka dala v obci postaviť druhý kostol (rodinná krypta), vysvätený 26. augusta 1798, ktorý slúžil evanjelikom.

Azda najvýznamnejšou osobnosťou rodiny Ujházy bol Ladislav (1795-1870), úspešný veľkostatkár, politik, župan Šarišskej stolice a veľký lokálpatriot, ktorý miloval Budimír.

Suterén kaštieľa (70-te roky 20. stor.)

koniec 19. stor.

Bol významným politikom počas revolučných rokov 1848-1849, no porážka Maďarov vo vojne za nezávislosť Uhorska od Rakúska ho vyhnala do Ameriky, kde sa písal tiež zaujímavý príbeh jeho života a o ktorom ste sa mohli viac dočítať v Budimírskych Časoch z roku 2020. Hoci zomrel v Amerike v Texase, jeho ostatky boli prenesené do Budimíra, kde odpočívajú aj so svojou manželkou v hrobke pod evanjelickým kostolom.

S malou prestávkou po skončení 1. svet. vojny, bol starý kaštieľ obývaný Ujházyovcami, opustil ho až Ladislav IV. po vyhlásení Viedenskej arbitráže v novembri 1938. Spravovaním veľkostatku, ako aj kaštieľa bol po jeho odchode poverený správca Zahler. Ako občan židovského pôvodu však musel v roku 1941 vypovedať nájom a veľkostatok si prenajala spoločnosť Sokol a spol.

OBDOBIE PO 2. SVET. VOJNE

Po príchode sovietskych vojsk v roku 1945 bol kaštieľ vyrabovaný, a tak sa z pôvodného honosného interiéru do dnešných čias nič nezachovalo. Cenný interiérový pozostatok zo starožitného nábytku a loveckých trofejí bol úplne rozkradnutý. Časť mobiliáru bola v roku 1946 zaistená a skonfiškovaná.

Taktiež nehnuteľnosti Ujházyovcov boli skonfiškované. Prízemná časť kaštieľa slúžila na sociálne byty. Po rozsiahlej rekonštrukcii koncom 70. rokov začal slúžiť kultúrno-spoločenským potrebám obce, ktorá je vlastníkom kaštieľa i dnes. V jeho priestoroch sa nachádzal obecný úrad, zo susediacej kúrie sa do kaštieľa presťahovala ľudová knižnica a neskôr bola v kaštieli

zriadená vináreň a hostinec.

V roku 1976 bol v novopostavenej viacúčelovej budove poskytnutý priestor pre fungovanie obecného úradu, spoločenskej sály, pošty, knižnice a rôznych predajní a kaštieľ tak začal postupne chátrať.

Vďaka rekonštrukcii, ktorá prebehla v rokoch 2016 – 2017, sa kaštieľ obnovil a bolo v ňom zriadené obecné informačné centrum.

V súčasnosti prechádza kaštieľ rozsiahlou úpravou interiérov na oboch podlažiach. Po finalizácii bude 1. poschodie slúžiť potrebám obecného úradu, ktorý bude presťahovaný zo súčasnej adresy na Hlavnej ul. 19. Na 2. poschodí sa nachádza už spomínané Obecné informačné centrum, pribudne knižnica, reprezentačná miestnosť a stála expozícia tradičných remesiel a ľudových krojov. Kaštieľ, nazývaný aj Florián, nájde po dlhom čase dôstojné využitie, aké si nepochybne zaslúži vzhľadom na svoju historickú a kultúrno-spoločenskú hodnotu.

E. B.

Zdroj:

BUDIMÍR,

Zuzana Jedináková a Ondrej Jedinák

HistoricKE (www.kosiceonline.sk)

Imrich Bobb

CHLAPEC Z VYŠNÉHO KONCA

IMRICH BOBB

(1922 – 2002)

Dňa 1.
januára
1922 sa

v Budimíre rodičom
Štefanovi a Anne rod.

Cibuľovej z Kráľoviec narodil jediný syn Imrich. Nemal ani rok, keď sa jeho otec rozhodol skúsiť šťastie za „Veľkou mládkou“. Z anglického Liverpoolu sa plavil do Kanady, kde dorazil 3. augusta 1923. Na územie Spojených štátov sa dostal trajektom o pár dní neskôr, 15. augusta 1923 (Morris-

town, New York). Štefan Bobb sa usadil v meste Cleveland v štáte Ohio, kde pracoval ako čalúnnik. Finančne podporoval manželku a syna, ktorí žili naďalej v Budimíre. Za peniaze zarobené v Amerike kúpil rodine dom na Vyšnom konci. Vďaka otcovej podpore, ale najmä vďaka vlastnej šikovnosti, mohol syn Imrich po skončení ľudovej školy ako jeden z mála v tej dobe pokračovať v štúdiu na Štátnej československej reálke v Košiciach. Po jej absolvovaní študoval inžinierstvo na univerzite v Bratislave a neskôr, po 2. svetovej vojne, študoval dva roky na Karlovej univerzite v Prahe, kde v roku 1948 získal inžiniersky titul.

V Prahe stretol aj svoju budúcu manželku. 28. septembra 1948 sa tu oženil s Annou Vlčekovou, rodáčkou zo Sokola. V apríli 1949 však museli manželia z Československa ujsť kvôli komunistickému režimu.

Imrich Bobb s kamarátkami pred domom na Vyšnom konci

Anna utiekla z krajiny do Bruselu v Belgicku a jej manžel Imrich do Viedne pod falošným menom, aby si zachránil život, pretože bol na zozname najhľadanejších osôb komunis-

Imrich Bobb (vľavo) s rodičmi a deťmi

tickej strany. Manželia sa opäť stretli v Bruseli, kde Anna v auguste 1949 porodila syna Dušana. Imrich tu pokračoval jeden rok v štúdiu na Bruselskej univerzite (University of Brussels). Po niekoľkých mesiacoch čakania, či sa politická situácia v Československu nezmení (a žiaľ, nezmenila sa), sa v roku 1950 rozhodli presťahovať do Kanady, keďže v tom čase už Spojené štáty neprijímali žiadnych ďalších emigrantov. Usadili sa v Toronte, kde Imrich pracoval v General Electric.

V roku 1952 nakoniec dostali povolenie presťahovať sa do USA (Cleveland, Ohio), kde sa im v septembri 1953 narodila dcéra Alena. Imrich v tomto meste pracoval na mnohých inžinierskych projektoch na rôznych pozíciách.

Bobbovci žili v Clevelande až do augusta 1961, kedy sa rodina presťahovala do La Crescenta v

Kalifornii, pretože tam Imrichovi ponúkli prácu konštruktéra v Rocketdyne, divízii North American Aviation (neskôr Rockwell International), hlavného dodávateľa komponentov pre NASA. Pracoval na rôznych programoch ako napr. „Flight to the Moon“ (Let na Mesiac) či „Space Shuttle“ (Vesmírna loď). Od začiatku svojej kariéry bol pre Rocketdyne neoceniteľným zamestnancom. Pokračoval tu ako projektový manažér až do roku 1986, kedy odišiel do dôchodku. Za svoju prácu získal množstvo ocenení a bol členom viacerých organizácií (Professional Engineers of America, Manufacturing Engineers of America, Management Club of Rockwell a od roku 1966 členom SVU).

Syn Dušan Milan Bobb sa venoval hudbe. V roku 1973 získal magisterský titul z hudobnej tvorby (Master of Art). Pôsobil ako huslista a dirigent v rôznych telesách (UCLA Sympho-

Imrich Bobb s manželkou Annou

Imrichovi rodičia, Štefan a Anna Bobbovi

Miesto posledného odpočinku Bobbovcov v USA

ny, US Army Chamber Orchestra, Richmond Symphony, Catholic University Symphony Orchestra). V 80. rokoch bol Bobb aktívny ako dirigent v Artea Chamber Orchestra a San Francisco Chamber Players. Od roku 1973 až do svojej smrti pôsobil v San Francisco Symphony. Zomrel v San Francisco, 19. februára 1993 vo veku iba 43 rokov.

V La Crescenta žili Bobbovcovia do roku 1998, kedy sa presťahovali do Fremontu v Kalifornii, aby boli bližšie k svojej dcére a jej rodine, ale hlavne k jedinej vnučke Veronike. V roku 1999 sa opäť sťahovali. Tentokrát do Newarku v tom istom štáte. Vnučka Veronika sa vďaka starým rodičom - najmä starej mame Anne,

ktorá žila v Prahe od svojich 14-tich rokov, naučila aj trochu po česky.

Rodák z Budimíra, Imrich Bobb, zomrel 5. decembra 2002 v jeho dome v Newarku. Manželka Anna zomrela 23. februára 2016 vo veku 91 rokov. Manželia Bobbovi sú spolu so synom Dušanom pochovaní na cintoríne Cypress Lawn Memorial Park Colma v San Mateo County v Kalifornii. V Kalifornii dodnes žije ich dcéra Alena s rodinou.

Z. K.

Za fotografie a informácie ďakujem p. Luboslave Mazákovej rod. Bobbovej a p. Magdaléne Nagyovej rod. Bobbovej.

NOVÝ SYSTÉM POPLATKOV ZA ODPAD: KTO SEPARUJE, TEN UŠETRÍ

Triedenie odpadu môže byť aj motivujúce. Napríklad vtedy, ak vďaka nemu získame úľavy na poplatkoch za zber komunálneho odpadu. V Budimíre sa táto novinka stane čoskoro realitou. Všetky potrebné prípravné procesy už prebehli.

Separovanie odpadu je bežnou súčasťou života ľudí vo vyspelých krajinách. Na Slovensku sa tento trend pomaly udomácňuje tiež. Kým jedna skupina ľudí chápe nutnosť triedenia odpadu, ďalší ho považujú za zbytočnosť. Okrem iného im prekáža aj množstvo odpadových nádob, ktoré potrebuje separujúca domácnosť. V každom prípade, už aj v Budimíre začína platiť, že kto separuje, ten môže ušetriť.

„Doposiaľ sme fungovali v paušále, kde sa rozdelila celková suma nákladov za vývoz odpadu medzi počet obyvateľov a na základe toho boli potom stanovené poplatky za odpad na obyvateľa,“ hovorí starosta obce Vojtech Staňo.

TESTOVANIE V PLNOM PRÚDE

Tento rok je už spustené testovanie nového spôsobu poplatkov za odpad.

„Už skôr prebehlo čipovanie smetných nádob na komunálny odpad obyvateľov Budimíra a posledné mesiace sme sa snažili vychytať všetky muchy. Vďaka týmto čipom vieme, koľko komunálneho odpadu vyprodukuje každá domácnosť,“ vysvetľuje starosta s tým, že domácnosť, ktorá vyprodukuje menej odpadu, zaň od budúceho roka zaplatí menej. Naopak, domácnosti, ktoré odpad netriedia, alebo ho netriedia dostatočne, si za vývoz odpadu pripatria.

„Poplatky za komunálny odpad budú od januára 2024 vypočítavané na základe množstva komunálneho odpadu, ktorý domácnosti vyprodukovali počas tohto roka, teda počas roka 2023,“ vysvetľuje.

INFORMÁCIE V MOBILE

Súčasťou nového systému spoplatnenia komunálneho odpadu bude aj mobilná aplikácia, vďaka ktorej budú mať obyvatelia podrobný prehľad o vlastnej produkcii komunálneho odpadu.

„V druhom polroku tohto roka spustíme mobilnú aplikáciu, kde si bude môcť každý občan pozrieť, koľko komunálneho odpadu mu vyviezli. Na základe množstva odpadu mu potom bude vypočítaná cena za odpad,“ približuje hlava obce.

MOTIVAČNÉ SEPAROVANIE

Separovaného odpadu sa spoplatňovanie a teda ani vázenie netýka. Nový systém spoplatňovania vývozu komunálneho odpadu by mal byť motiváciou pre separovanie odpadu.

„Čím viac domácnosť separuje, tým nižšie poplatky za vývoz komunálneho odpadu zaplatí, keďže ten odpad vytriedi. Ak neseparuje, zaplatí viac,“ uzatvára Vojtech Staňo.

V tejto súvislosti plánuje vedenie obce spustiť v najbližších mesiacoch aj informačnú kampaň.

„Čím viac domácnosť separuje, tým nižšie poplatky za vývoz komunálneho odpadu zaplatí“

Obyvatelia Budimíra môžu stále využívať aj služby zberného dvora, kde môžu priniesť biologicky rozložiteľný odpad, stavebný odpad, objemový odpad, drevo a izolanty.

P.H.

NOVÁ REŠTAURÁCIA PRI IHRISKU CHCE PRILÁKAŤ MLADÉ RODINY

Pre rodiny s deťmi a aj ľudí, ktorí si radi posedia pri dobrom nápoji či pizzi, sa v našej obci ponúka nová možnosť. Po zmene majiteľa sa v reštaurácii pri futbalovom ihrisku inovuje aj kompletná ponuka nápojov a jedál. Zmenil sa aj jej názov.

Hoci reštaurácia má nových majiteľov už od novembra minulého roka, výraznejšie zmeny si jej návštevníci všimajú teraz.

„Máme za sebou kompletnú prerábku vnútorných priestorov – menili sme všetko od podlahy v kuchyni, aj v samotnej reštaurácii, cez elektroinštaláciu, steny, stropy, stoly... V kuchyni pribudli úplne nové zariadenia,“ vymenúva Veronika Harmanová, ktorá sa aj so svojim partnerom Ivanom Králikom, stará o chod reštaurácie.

Nový je aj názov reštaurácie – **Dvor u kráľa**.

„Reštauráciu s rovnakým názvom sme mali dlhé roky aj v Košiciach. Na miestach, kde stála, majú vyrásť nové paneláky a preto sme sa rozhodli otvoriť reštauráciu tu v Budimíri. Chceme,

aby fungovala v podobnom duchu ako tá v Košiciach – teda, aby ju vyhľadávali najmä rodiny s deťmi, ktoré tu nájdu zábavu a oddych,“ vysvetľuje.

Takto by to malo vyzerat vo finálnej podobe aj pri futbalovom ihrisku.

„Dnes je priestor terasy ešte zadebnený (k 10.06.2023) a využívame ho na uskladňovanie ma-

V interiéri aj exteriéri reštaurácie prebiehajú rekonštrukčné práce

teriálov, keďže všetky rekonštrukčné práce realizujeme za plnej prevádzky. Už do dvoch – troch týždňov ho chceme odstrániť a na tomto mieste vznikne zimná terasa. V blízkom čase pri nej pribudne aj detské ihrisko s hojdačkami a šmykľavkami. Chýbať nebude ani stolný futbal a šípky,“ opisuje Veronika Harmanová.

Smelé plány má aj s priestormi nad reštauráciou, ktoré boli v minulosti sporadicky využívané na organizovanie menších osláv.

„Nad reštauráciou sa nachádzajú dve miestnosti. Jednu plánujeme zachovať ako spoločenskú sálu a reštauráciu a v druhej miestnosti vytvoríme vnútorný detský svet s trampolínami, domčekmi a guľôčkami,“ dopĺňa Harmanová, podľa ktorej sa hostia dostanú na horné poschodie novým schodiskom, ktoré pribudne na dolnej terase pred vstupom do reštaurácie. Vonkajšie sedenie bude aj pri niekoľkých stoloch na hornej terase.

NOVÉ JEDLÁ AJ NÁPOJE

Veľkou zmenou, ktorú privítali hlavne ľudia pracujúci v podnikoch v okolí Budimíra, je obedové menu.

„Denné menu ponúkame každý deň. Zárukou kvality jedál sú naši kuchári, ktorí pre nás pracovali aj v Košiciach. Otvorení sme každý deň od 11:00 do 22:00. V piatky a soboty máme otvorené do polnoci a v prípade obsadenosti aj dlhšie,“ objasňuje.

To však nie je všetko. Nový nápojový lístok poteší veľkých aj malých gurmánov.

„Do nápojového lístka sme pridali limonády, nealkoholické aj alkoholické miešané nápoje. V ponuke budú pukance, nanuky a ovocná ľadová drť. Rozširujeme aj pivnú kartu – k stálym piatim druhom piva pribudnú špeciá-

ly, ktoré budeme pravidelne obmieňať. Rozšírenú ponuku chystáme aj v sekcii tvrdého alkoholu,“ uzatvára Veronika Harmanová, ktorá verí, že sa nová reštaurácia stane vyhľadávaným miestom v obci, kde sa budú ľudia radi vracat.

IHRISKO PRE VŠETKÝCH

Služby v blízkosti staronovej reštaurácie by mala obohatiť aj možnosť využitia futbalového ihriska malými návštevníkmi. Kým ešte donedávna platil počas futbalových tréningov juniorov zákaz vstupu na ihrisko, teraz došlo k zmene.

„Pokiaľ netrénujú dospelí a na ihrisku neprebíha zápas, polovicu ihriska môžu využívať napríklad aj deti, ktoré prídu do reštaurácie s rodičmi,“ vysvetlil starosta Budimíra Vojtech Staňo, podľa ktorého bol o tejto skutočnosti informovaný aj správca ihriska.

P.H.

ČAS NA ZÁBAVU

Od začiatku tohto roka to v našej obci žije. Konalo sa niekoľko plesov a tak sme sa mohli konečne stretnúť po dlhom období pandémie aj pri tomto type zábavy. Niektoré akcie sa obnovili, ďalšia nová vznikla, na ktorej sa mohli

vytancovať deti spolu s rodičmi. Veríme, že k nultému ročníku sa pridajú ďalšie. Ďakujeme organizátorom všetkých spomenutých podujatí za ich vôľu a chuť v určite náročných pripravách a že sa máme každý rok na čo tešiť.

Rodinný ples

Dňa 29. apríla sa v kultúrnom dome u nás v Budimíre konal **0. ročník Rodinného plesu**, ktorý si pre nás pripravili a zorganizovali susedky a kamarátky z ulice Pod Lesom, Monika Lutterová a Anička Krausová. Tento nápad vznikol spontánne, zhodou okolností na plese, keď si dievčatá povedali, aké zaujímavé a pekné by bolo zažiť si takú plesovú atmosféru spolu s deťmi. Pekne sa obliecť, vyfintiť sa, zatancovať si a stretnúť sa s priateľmi, susedmi, no kto by sa

netešil? ☺ A popri tom neriešiť komu zveriť na noc detičky. Monika a Anička boli touto myšlienkou nadšené a dávalo im to v dnešnej uponáhľanej dobe zmysel a tak sa im za mesiac podarilo vyriešiť skvelú hudbu, animátorky, veľmi chutné jedlo, čašníkov a všetko dopadlo výborne. Rodičia sa bavili spolu s deťmi, malé s väčšími, teenegeri v skupinke debatovali, animátorky zabavili najmenších, zatiaľ čo to rodičia roztočili na parkete alebo len tak „pokecali s kamošmi“ pri miešanom

drinku. Všetko malo svoj čas a miesto. Stihla sa aj tombola a keďže sa ples začal o 16:00 h hostia boli po plese celkom dobre vyspatí. Ako Monika a Anička povedali: „*Ples sme pripravovali s láskou a zo srdca a preto to vyšlo*“. A my sa už tešíme na ďalší ročník.

Monika Lutterová

Školský ples

Školský ples je udalosť, na ktorú sa každoročne tešia priaznivci Základnej školy M.R. Štefánika a nielen tí, ktorých sa škola bytostne týka, ale aj všetci známi, ktorí sa chcú spoločne zabaviť a podporiť školu a rodičovské združenie.

Príprava školského plesu je aktivitou milou, ale zároveň aj zodpovednou, pretože chceme, aby sa všetci hostia cítili príjemne, obohatení o rôzne zážitky a milé stretnutia. Každý rok sa pri organizovaní plesu zídu ľudia, ktorí sú si vzájomne nápomocní, ktorí obetujú nielen

svoj čas, ale aj schopnosti a svoje možnosti. Sú ochotní kedykoľvek sa stretnúť, porozprávať a spoločne sa dohodnúť.

Po všetkých prípravách a doladení posledných organizačných detailov nasleduje skvelá zábava, chutné jedlo a tombola, ktorá je vďaka nezištným sponzorom bohatá, za čo sme im veľmi vďační.

Veríme, že príjemná atmosféra plesu zanecháva v našich hosťoch milé spomienky a vďaka ním nás aj budúcu sezónu poctia svojou účasťou.

*Ing. Monika Halášová
Rodičovské združenie pri ZŠ s MŠ
M.R.Štefánika*

Veľkonočná veselica

Nevstúpiš do tej istej rieky dvakrát. My sme to s Veľkonočnou veselicom skúsili a vyšlo to!!! Po nútenej trojročnej pauze kvôli korone, sme sa tento rok odhodlali opäť organizovať Veľkonočnú veselicu. Spočiatku boli obavy i otázky, či sa podarí aspoň zopakovať úroveň z predchádzajúcich ročníkov Veľkonočnej veselice. Tie sa však rozplynuli po prvých tónoch, keď skupina Gamma zahrála prvú skladbu, ktorou nás všetkých strhla do tanca. Opäť sa na veselici zišla partia ľudí, ktorí sa po období Veľkého pôstu a sviatkov Veľkej noci prišli zabaviť. Veľmi nás tešila účasť „stálic“, teda tých, ktorí sa na veselici zúčastňovali pravidelne a radi sme spoznali aj nové tváre, ktoré pri rozlúčke potvrdili, že prídu rady zas. Veselice sa zúčastnil aj pán starosta Vojtech Staňo s manželkou a veľmi radi sme medzi sebou privítali evanjelickú pani farárku Annu Debnárovú s manželom. Aj s odstupom času nám srdcia naplňa ra-

dost, že sme mohli takto stráviť jednu noc a v tej radosti si uvedomujeme vďačnosť voči všetkým, ktorí túto veselicu zabezpečili organizačne, pomohli materiálne i prispeli do bohatej tomboly. O rok sa opäť po Veľkej noci tešíme na všetkých!

*Martin Mati
duchovný otec Gréckokatolíckeho spoločenstva
sv. Mikuláša v Budimíri*

MEDVEĎ V NAŠOM LESE

Na ceste smerom na Zelený dvor zrazilo koncom apríla auto medveďa. Ľudí tento fakt poriadne znepokojil, keďže výskyt medveďa v našom lese doteraz nebol potvrdený.

„Po zrážke prišiel na miesto zásahový tím pre riešenie problematiky medveďa hnedého z Popradu, ktorý všetko zdokumentoval a urobil potrebné merania, z ktorých vyplynulo, že išlo o samca medveďa hnedého s váhou okolo 120 kg,“ vysvetľuje Ing. Marek Levay z poľovníckeho združenia LOVENA.

„Bolo obdobie medvedej ruje a vo veku štyroch rokov pocitujú samce po prvýkrát pohlavný pud. Zvíra v našich lesoch pravdepodobne hladalo samicu a keďže išlo o mladého medveďa je pravdepodobné, že zo svojho revíru bol vyhánaný

starými samcami,“ dopĺňa Marek Levay, podľa ktorého je nepravdepodobné, aby v našich lesoch v okolí Budimíra žili medvede. Že išlo o zatúlaného medveďa, ktorý našim lesom len prechádzal dokazuje aj fakt, že dve hodiny pred zrážkou ho zachytila fotopasca v lese nad obcou Bretejovce.

ČISTEJŠIA OBEC

V dňoch 19. – 22.04.2023 sa obyvatelia našej obce aktívne zapojili do Dňa Zeme. Odštartovali ho pracovníci Budimírskych služieb, ktorí v obci orezávali stromy. „Zelené aktivity“ pokračovali aj ďalšie dni, kedy čistili obec od odpadkov žiaci tunajšej materskej aj základnej školy. Po práci ich čakala zaslúžená odmena v parku. Len v prvý deň upratovania sa vyzbieralo 16 m³ odpadu, čo predstavuje množstvo odpadu, ktoré sa zmestí do dvoch kontajnerov.

JAPONSKÉ ČEREŠNE AJ LIPY

V rámci Dňa Zeme pribudli v intraviláne aj extraviláne obce nové stromy.

„Ide o 15 líp a 15 japonských čerešní. Sčasti nahradili japonské čerešne, ktoré sme zasadili v minulom roku a vyhynuli nám. Lipy sme vysadil pozdĺž cestičky za Lesnou ulicou,“ priblížil starosta obce Vojtech Staňo. Rovnako ako minulý rok, aj tento rok zakúpila japonské čerešne spoločnosť Slovak Parcel Service a jej pracovníci sa aktívne zapojili aj do výsadby.

FOTO ZDROJ - FB stránka Budimír

AKO S KLASOM?

Výstavba predajne KLAS v centre Budimíra mala podľa pôvodných plánov vyvrcholiť ešte v novembri 2022. Na mieste, kde by mala predajňa stáť, je do dnešných dní iba prázdna plocha. Všetko vraj stojí na úradoch.

„Žiadosti sú odoslané, ale odpovede zo Slovenskej správy ciest ešte neprišli. Chýbajú nám od nich vyjadrenia, ktoré podliehajú pokračovaniu v stavebnom povolení. Z našej strany sme splnili všetky požadované úkony, odišli od nás už aj právne listy so žiadosťou o vyjadrenie,“ vysvetlil zástupca investora Erik Ontko.

Nová predajňa potravín sa má rozprestierať na ploche 860 m². Pribudnúť majú skladové priestory a parkoviská asi s tridsiatimi parkovacími miestami. Samotná výstavba má trvať približne 7 mesiacov.

ROZKVITNUTÝ STÁNOK

Netradičný stánok pred budovou obecného úradu pribudol v polovici apríla. Vo vopred avizovaných termínoch si v ňom ľudia môžu kúpiť kytičku za pár eur.

„Je to taký nápad zo západu, ktorý sa spája s farmármi a s tým, že nemajú dostatok času chodiť svoje produkty ponúkať medzi ľuďmi... Druhým dôvodom je, že niekedy rozkvitne veľa kvetov a ich čas kvitnutia je obmedzený,“ hovorí Katarína Perová z kvetinovej farmy a dodáva: „Zo začiatku bol medzi obyvateľmi veľký boom, no postupne sa záujem ľudí znížil. Práve preto stánok otvárame predovšetkým v piatky a soboty, kedy je o kytičky väčší záujem.“

Pri kytičkách je napísaná ich cena a nakupujúci túto sumu vhodí do pripravenej kasičky.

„Nikdy sa nám nestalo, že by niekto kytičku zobral bez zaplatenia. Vždy nám nechali sumu, ktorá bola pri kytiche uvedená a niekedy aj o niečo viac,“ približuje.

Kvetinový stánok je v prevádzke v sezóne – teda od polovice apríla do polovice októbra. Záujemcovia o kytice z kvetinovej farmy si však môžu kyticu objednať aj priamo na farme. Kontaktné informácie nájdu na sociálnych sieťach alebo na webe www.kvetinkymajove.sk.

ZDROJ - FB stránka Budimír

NELEGÁLNA SKLÁDKA ODPADU

V lokalite Jutrá (Utra) sa objavila ďalšia čierna skládka. Tentokrát ide o eternitovú (azbestovú) strešnú krytinu. Keďže obce sú povinné čierne skládky likvidovať na vlastné náklady, v tomto prípade to bude stáť obec Budimír 4 000-6 000 eur. Poplatky za likvidáciu čiernych skládok sa premietajú do poplatku za vývoz komunálneho odpadu, a tak likvidáciu odstránenie tejto čiernej skládky zaplatia v konečnom dôsledku občania Budimíra. Tento prípad už rieši polícia.

ZDROJ - FB stránka Budimír

VÝMENA ELEKTRICKÝCH STĽPOV

V polovici apríla sa začalo s výmenou elektrických stĺpov. Dôvodom bol ich nevyhovujúci technický stav. Výmena všetkých 62 stĺpov má byť ukončená do

konca augusta.

„Chcel som presadiť, aby elektrické vedenie išlo do zeme, no z finančných dôvodov nám tento zámer neprešiel. Na druhej strane som rád, že došlo aspoň k výmene týchto stĺpov, lebo sa tým predíde častým výpadkom elektriny počas veterného počasia,“ uviedol starosta Budimíra Vojtech Staňo.

K výmene stĺpov došlo v starších častiach obce. Nové časti Budimíra (ulice Nižný a Vyšný koniec) majú elektrické vedenie vedené v zemi a na ulici Furmanec boli nové elektrické stĺpy osadené už skôr. Staré stĺpy budú v najbližších mesiacoch odstránené a stáť ostanú len nové.

ZDROJ - Petra Hladká

[...ešte sa udialo]

Peter LIPA & BAND,
29.3.2023

Deň Zeme „Vyčistíme a skrášlime si našu obec“
21.-22.4.2023

Slávnosť sv. Floriána
7.5.2023

Veterán klub Cassovia Retro
- otvorenie sezóny
15.4.2023

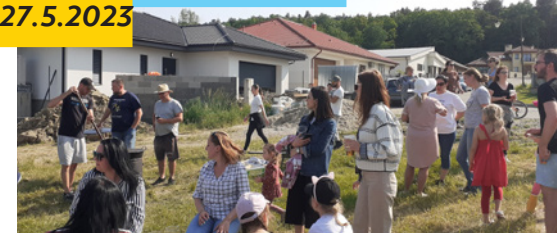
Uvítanie detí do života
14.5.2023

Zborová opekačka
7.5.2023

Deň susedov v Budimíri
27.5.2023

Piknik v parku
3.6.2023

Katarína Koščová a Daniel Špiner / miniaTOUR
17.5.2023

Stavanie mája
27.5.2023

Cyklotúra - 9. ročník
3.6.2023

V. KRAFČÍK: „VÁHY MA CHYTILI ZA SRDCE!“

Burza starožitností, ktorá sa v našej obci koná každú tretiu sobotu v mesiaci, láka zberateľov zo širokého okolia. Čo je však zaujímavejšie, v niektorých ľuďoch práve táto netradičná burza odhalila zberateľov. Jedným z nich je aj Viliam Krafčík. Za viac ako desaťročie pribudli v jeho dome stovky najrôznejších váh. Niektoré z nich môžeme obdivovať aj v našom kaštieli.

výstava historických váh v Múzeu historických hodín v Budimíre

Minimálne jednu váhu má doma asi každý. U Vás je toto číslo podstatne vyššie – ako ste sa k tomuto hobby dostali?

Začalo sa to celkom nevinne. Asi pred dvadástimi rokmi som na burze starožitností v Budimíre kúpil manželke starú maďarskú váhu ako dekoráciu do kuchyne. A postupne k tejto váhe pribúdali ďalšie a ďalšie. Keď sme ich mali asi desať, manželka ma presviedčala, že už by to aj stačilo. Dnes máme plný dom váh, dohromady približne 300.

Pri predstave troch stoviek váh, ktoré treba aj niekam umiestniť, človeku dochádza predstavivosť...

Už aj mne sa zdá, že ich je dosť. Už ich ani nemám veľmi kde ukladať, mám ich rozložené po celom dome, dokonca aj v pivnici, kotolni a garáži. No mám prísľub od pána starostu, že po zrekonštruovaní kaštiela by v niektorej miestnosti mohla vzniknúť stála expozícia váh. Šesťdesiat váh mám aktuálne v našom múzeu v Budimíre v rámci výstavy s názvom „Váhy minulých storočí“.

Odkiaľ pochádzajú Vaše váhy?

Najviac ich mám z našej budimírskej burzy, ale niektoré mám aj z internetu. Stále pozerám poľské či české internetové stránky, skúšal som objednávať aj z anglických a amerických bazárových stránok, ale nedarilo sa mi to, tak ma to odradilo. Jednu váhu mám napríklad od kamaráta, ktorý ju vykopal v záhrade a bola v tak dezolátnom stave, že nebolo možné určiť ani jej pôvodnú farbu. Išlo o váhu z čias Rakúsko-Uhorska z roku 1893. Bola síce bez misiek, ale tie som zohnal a dnes je váha funkčná a tiež je súčasťou expozície váh v našom múzeu.

Takže pri váhach musíte uplatňovať aj svoju technickú zručnosť?

Veľa váh z mojej zbierky som musel renovovať, nakoľko boli vo veľmi zlom stave. Kúpujem totiž aj staré rozbité váhy a postupne im dávam pôvodnú podobu a funkčnosť. A keďže som na dôchodku, mám čas venovať sa tomuto koníčku.

Čím vás zaujali a čím sú zaujímavé tie vaše váhy?

Každá z váh má svoje čaro. Líšia sa veľkosťou, tvarom, zdobením, účelnosťou aj farbou. Výrobcovia používali rôzne materiály a mali ďalšie odlišnosti. V mojej zbierke mám váhy od rôznych výrobcov – napr. na princípe

Bérangérovho a Robervalovho systému. Zaujímavé sú ešte pružinové a kyvadlové váhy z 19. storočia a v podstate všetky váhy, či už kuchynské, poštové, kupecké alebo farmaceutické váhy.

Nedá mi neopýtať sa, akou váhou vážite v kuchyni pri varení?

Tak samozrejme digitálnou (smiech). Oproti tomu, najstaršia váha, ktorú mám, je z roku 1880. Kúpoval som ju úplne hrdzavú z internetového bazáru a pán, ktorý ju predával, žije len pár kilometrov odtiaľ, vo vedľajšej dedine.

Už sme načrtli, že v Technickom múzeu v Budimíre, nájdú návštevníci vyše 60 váh z Vašej zbierky. Doma ich však máte oveľa viac. Podľa čoho ste ich vyberali?

Snažili sme sa, aby návštevník múzea videl „z každého rožka troška“. Sú tam váhy rôznej veľkosti aj druhu. Určite je sa na čo pozeráť. Váhy tam budú vystavené do konca augusta budúceho roka.

V dnešnej dobe je zberateľská vášeň a zberateľstvo ako také skôr výnimočné. Sú pre Vás váhy láska na celý život?

Keď som bol mladší, dosť som športoval – teraz už tak nevládzem, takže tie váhy a možnosť vracať im ich bývalú podobu ma naplňa. Jednoducho, váhy ma chytily za srdce!

P.H.

Velký Choč, Autor: Kristo, Wikipédia

Poviedka z pripravovanej knihy p. Jána Hvišča, občana Budimíra

SÓLOVÝ VÝSTUP NA VEĽKÝ CHOČ (1 610 m n. m.)

Desať vrcholov na Slovensku považujem za vrcholy národné. Osem z desiatich som už zdolal. Gerlach, Lomnický štít, Kriváň, Rysy, Ďumbier, Kráľova hoľa, Babia hora a Sitno. Ostávajú mi Poľana a Veľký Choč. Na Poľanu som si už nerobil nádeje, ale na Veľký Choč áno.

Vpravo od cesty Liptovský Mikuláš - Ružomberok leží Chočské pohorie a najväčší vrch tohto pohoria je Veľký Choč (1 610 m n. m.). Každoročne sme absolvovali týždenný rekreačný pobyt v niektorom kúpeľnom stredisku na Slovensku. Keď sme si objednali kúpeľný pobyt v Lúčkach, tak môj výstup na Veľký Choč začínal dostávať reálnu podobu. Na internete som zistil, že na Veľký Choč sú až štyri výstupové trasy. Najťažší výstup je práve z kúpeľov Lúčky. Tvrdia to odborníci a neodporúčajú túto cestu. Nebol som nadšený, ale pobyt v Lúčkach sme už mali zálohovo vyplatený.

V jedno piatkové ráno som si privstal, zásobil som sa jedlom a poriadne som sa zásobil pitnou vodou. V rádiu hlásili vyše tridsať stupňové horúčavy. Najprv som kráčal po ceste 1. triedy, spája kúpele Lúčky s dedinou Leštiny. Túto dedinu sme navštívili na začiatku nášho pobytu a prezreli sme si artikulárny drevený kostol. Z kopca bol dobrý výhľad na Skalky pri Vyšnom Kubíne, pod ktorými básnik Hviezdoslav písal svoje básne. Po hradskej som kráčal asi dva kilometre a po-

tom ma smerovník nasmeroval do Jastrabej doliny. Kráčalo sa mi príjemne, dolina bola ešte v tieni, lebo ju z pravej a ľavej strany lemovali strmé zalesnené svahy. Cesta v doline bola spevnená a vedľa nej tiekol malý potôčik. Sledoval som turistické značenie a asi po polhodine ma značka naviedla vpravo do hustého lesa. Po niekoľkých krokoch som v lese objavil veľký billboard na ktorom bol nápis: „V tomto našom lese žijú tieto zvieratá“. Na billboarde boli znázornené zvieratá v životnej veľkosti. Iba jedno zviera upútalo moju pozornosť. Medveď v životnej veľkosti, stojaci na zadných labách. Dostal som strach a chvíľu som zvažoval, či sa nevrátiť. Mal som poslednú šancu na výstup na Veľký Choč a nechcel som si ju zmariť. Spomenul som si, že mám v batohu ústnu harmoniku a možno vyhrávaním medveďa neprekvapím. Les ma lákal, bol v ňom príjemne a tak som sa vydal na cestu. Chodník bol vedený priamo po spádnici a ja som si uvedomil, že tempo postupu musím prispôsobiť svojim sedemdesiatim siedmym rokom.

Asi po hodine som bol milo prekvapený. Vedľa chodníka bol postavený prístrešok a v ňom sedeli manželka z Bratislavy. Pristúpil som k nim, pozdravil a oni ma požiadali, aby som ich odfotografoval. Ja som mal tú istú požiadavku. Ich prítomnosť ma upokojila. Rozlúčil som sa a kráčal som ďalej. Ešte väčší pokoj som získal, keď som vošiel do veľkého rúba-

niska. Tam ma predbehla dvojica mladých turistov. Tam sa už chodník kľukatil a bolo tam veľa pováľaných stromov a viditeľnosť, ktorá bola potrebná sa zväčšila. Keď som vystúpil do sedla Vráca, tak som už cítil veľkú únavu. Sedlo Vráca je už vo výške 1 422 m n. m. a Veľký Choč je vo výške 1 610 m n. m. Prevýšenie 188 m a vzdušná vzdialenosť zo sedla na vrchol je niečo cez 700 metrov, teda poriadny "stupák". Zo sedla viedla cesta vľavo na zalesnený Malý Choč a vpravo na cieľ mojej túry Veľký Choč. Vrchol sa mi zdal blízko, ale veľmi vysoko. Po ceste na vrchol som stretol zostupujúcu skupinu turistov a jeden z nich sa ma opýtal koľko mám rokov. Zatajil som sa a povedal som o dvanásť rokov menej. Povedal som iba šesťdesiatpäť. Všetci ma obdivovali, že v takom vysokom veku, taký obdivuhodný výkon. Čo b si boli pomysleli, keby som nebol ubral dvanásť rokov zo svojho skutočného veku? Asi by si mysleli, že som ušiel z psychiatrickej liečebne. Pri ďalšom výstupe som narazil na veľkú prekážku. Bol to veľký kamenný balvan, asi dva metre široký a aj výšku mal tiež cez dva metre. Nedal sa obísť ani sprava a ani zľava. Z úzkeho, prudko stúpajúceho hrebeňa padali strmé zalesnené svahy do hlbokých dolín. Všimol som si, že cez balvan je prehodená reťaz. Vyhodil som na balvan batoh a turistické palice. Pomocou reťaze som vystúpil na balvan. Ruky mi ešte dobre slúžili. Pri ďalšom výstupe na vrchol som sa cítil už veľmi unavený. Ja v takom prípade pridem o hlas. Na vrchole bolo asi cez dvadsať turistov a ja som ich dokázal pozdraviť iba mávnutím ruky. Až keď som sa najedol a napil, až potom som s nimi dokázal rozprávať. Pýtali sa ma, prečo som si vybral najťažšiu výstupovú trasu. Odpovedal som im, že som nemal na výber, pretože sme ubytovaní v Lúčkach.

Ponúkli mi, aby som s nimi zostúpil do Vlaskej Dubovej, že je to ľahšia cesta a potom ma odvezú do Lúčok. Poďakoval som sa im s konštatovaním, že cesta dole bude pohodlná. Nebola, pretože stehenné svalstvo už bolo vyčerpané a cesta lesom po spádnici bola nekonečná. V Jastrabej doline som sa už vliekol ako zbitý pes. Pri chodníku bola skala a povedal som si, že si na ňu sadnem a oddýchnem si. Nesadol som, lebo som sa nechcel zašpiniť. Keď som sa občerstvoval, vypadla mi zátka z fľaše. Keď som ju chcel zodvihnúť, vyčerpané svalstvo povolilo a ja som sa zvalil do potôčika. Okraje potôčika boli bahnisté. Z tejto polohy som sa nedokázal postaviť. Našťastie mozog ešte pracoval dobre a radil mi, aby som sa prevalil na brucho, dostal sa na štyri a priplazil sa ku skale. Tá skala mi už pomohla postaviť sa na nohy. Zvyšok cesty dolinou už za mňa vykonali turistické palice.

Dostal som sa na hradskú a kráčal som po ľavej strane. Autá premávali jedným aj druhým smerom. Zrazu jedno auto, idúce mojim smerom, na mňa zatrubilo. Otočil som sa a šofér spustil okienko a zakričal:

„Idi v auto.“

Ja som mu odpovedal: „Nevazmožno.“

On na to: „Pačemu nevazmožno?“

„Patamu nevazmožno.“ Otočil som sa k nemu a ukázal som mu zablatený chrbát, ešte som mu zakýval a zakričal som mu: „Spasiba!“

Mal som ešte asi kilometer k hotelu. Čo povedia kúpeľní hostia, keď ma uvidia? Našťastie bolo veľmi horúco a hostia boli zalezení v tieni. Keď som prišiel na izbu a manželka ma uvidela, zalomila rukami a zvolala: „Čo sa ti preboha stalo?“ Odpovedal som jej, že vonku je veľmi horúco, tak som sa potreboval trochu schladiť.

Ján Hvišč

Staňte sa spolutvorcami 2. doplneného vydania monografie o obci Budimír

Vážení občania, rodáci...

Prosíme vás o poskytnutie rodinných fotografií z rôznych časových období, ktoré zachytávajú život v našej obci. Od vydania monografie o Budimíre ubehlo už takmer 20 rokov!

Žiada sa preto knihu doplniť, niečo opraviť i celkom vymazať. Veľa nového sme za 20 rokov zistili, objavili sme staré fotografie a dokumenty.

Veľa sa v obci udialo a stále sa deje. Okrem fotografií sa ptoešíme aj historickým dokumentom, pasom, vysvedčeniam, lodným lístkom, čomukolvek čo súvisí s Budimírom.

Samozrejme, privítame aj zaujímavé príbehy späté s obcou. Vôbec nemáme spracovanú tému vystahovalectva do Ameriky a tmému 1. sv. vojny.

Ozvite sa! Vopred všetkým ďakujeme!

E-mail: zuzana.ksenzighova@gmail.com

Mob.: 0904 219 386

